

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อประเมินสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ที่ทำการศึกษา การสัมภาษณ์บุคคล การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการอพยพ ย้ายถิ่นของชาวบ้านในพื้นที่ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะในการแก้ไข

2. พื้นที่ และประชากรที่ทำการศึกษา

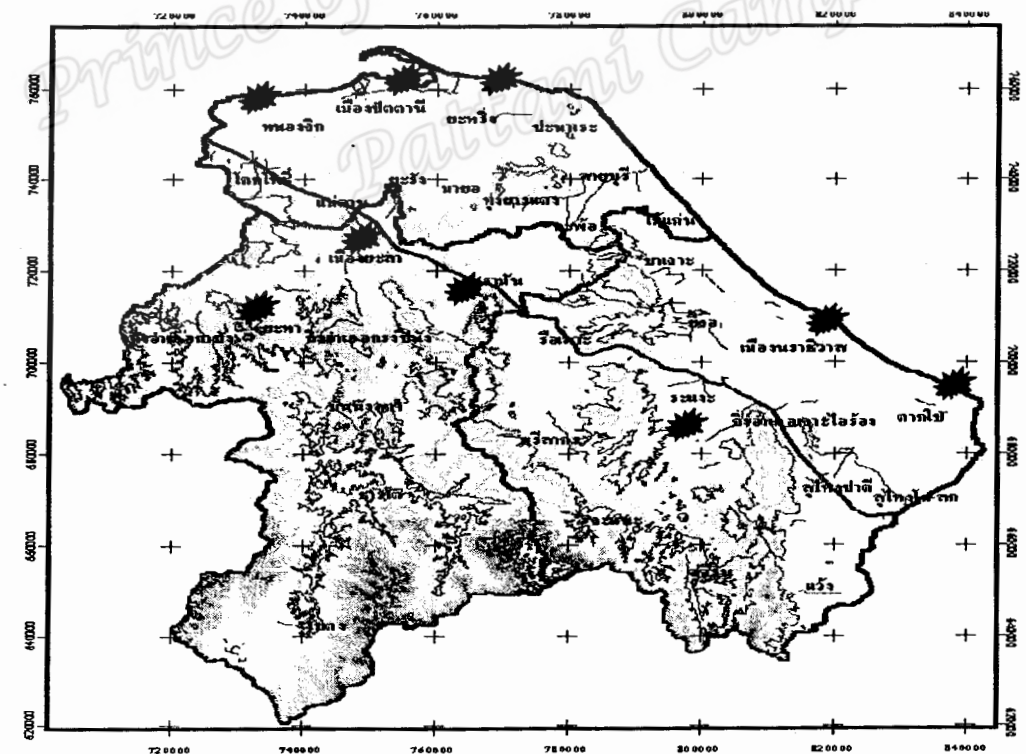
2.1 พื้นที่ที่ทำการศึกษา

2.1.1 การประเมินสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น

ทำการศึกษาในพื้นที่ 9 อำเภอ ของจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส จังหวัดละ 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอที่มีความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อความรุนแรงสูง(พื้นที่สีแดง)และอำเภอที่เป็นพื้นที่รอยต่อกับจังหวัดอื่น หรือชายแดน รวม 9 อำเภอ ดังนี้

อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอระแงะ(พื้นที่สีแดง) อำเภอดากใบ(พื้นที่ชายแดน) จังหวัดนราธิวาส
อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอยะหริ่ง(พื้นที่สีแดง) อำเภอหนองจิก(พื้นที่รอยต่อ) จังหวัดปัตตานี
อำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน(พื้นที่สีแดง) อำเภอยะหา(พื้นที่รอยต่อ) จังหวัดยะลา

รูปที่ 3 แสดงที่ตั้งของอำเภอที่ทำการศึกษา

2.1.2 การอพยพย้ายถิ่นและผลกระทบที่เกิดขึ้น

ทำการศึกษาในระดับตำบล รวม 27 ตำบล ของ 9 อำเภอข้างต้น โดยมีเกณฑ์การเลือกพื้นที่ 3 ลักษณะคือ ตำบลที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ตำบลที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และตำบลที่มีประชากรทั้งสองศาสนาอยู่ผสมผสานกัน ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตำบลที่ทำการศึกษา

จังหวัด/อำเภอ	ประชากรในตำบล			หมายเหตุ
	ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม	ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ	สองศาสนาอยู่ร่วมกัน	
จังหวัดนราธิวาส				
อำเภอเมืองนราธิวาส	ตำบลกะลุวอ	ตำบลโคกเคียน	ตำบลบางปอ	
อำเภอตากใบ	ตำบลเกาะสะท้อน	ตำบลบางขุนทอง	ตำบลพร่อน	
อำเภอระแงะ	ตำบลตันหยงลิมอ	ตำบลตันหยงมัส	ตำบลเจลิม	
จังหวัดปัตตานี				
อำเภอเมืองปัตตานี	ตำบลกะมิยอ	ตำบลรูสะมิแล	ตำบลปะกาฮารัง	
อำเภอหนองจิก	ตำบลคอนรัก	ตำบลคูดง	ตำบลบ่อทอง	
อำเภอยะหริ่ง	ตำบลตะโละ	ตำบลตาเกาะ	ตำบลตอหลัง	
จังหวัดยะลา				
อำเภอเมืองยะลา	ตำบลยะลา	ตำบลลำพะยา	ตำบลยูโป	
อำเภอยะหา	ตำบลบาโจซอเน	ตำบลตาดู	ตำบลยะหา	
อำเภอรามัน	ตำบลบือมัง	ตำบลท่าธง	ตำบลกาบูบอเกาะ	

หมายเหตุ แผนที่แสดงที่ตั้งตำบลที่ทำการศึกษาปรากฏตามภาคผนวก ข.

2.2 ประชากรที่ทำการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่มคือ

2.2.1 กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ที่ทำการศึกษา รวม 27 ตำบล 160 หมู่บ้าน รวม 160 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษา ในพื้นที่ตำบลตาเกาะ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เทศบาลนครยะลา เทศบาลเมืองนราธิวาส และเทศบาลเมืองปัตตานี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

3.1.1 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลการอพยพย้ายถิ่นของประชาชน และการประเมินสถานการณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางแก้ไข ตามผนวก ก.

3.1.2 ประเด็นในการสนทนากลุ่ม

กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่ม บนฐานความต้องการของชาวบ้านส่วนใหญ่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Popular Needs) คือ การอยู่อย่างพอกิน พอใช้ และสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ และเชื่อมโยงสู่สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่ ผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นการอพยพย้ายถิ่น เพื่อยืนยันและตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจ และกลุ่มตัวอย่างจากกรณีศึกษา

3.2 การสร้างเครื่องมือ

ทำการกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยพัฒนาจากแนวคิด ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาเป็นข้อคำถาม โดยให้น้ำหนักกับความละเอียด ชัดเจนของข้อมูลการอพยพย้ายถิ่น รวมทั้งการประเมินสถานการณ์ในพื้นที่ของผู้ให้ข้อมูล และทำการทดสอบแบบสำรวจข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ อำเภอเมืองปัตตานี รวม 20 ตัวอย่างและนำมาปรับปรุง แก้ไข

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่

ทำการรวบรวมจากฐานข้อมูลของศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ (ศวชต.) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แผนภูมิข้อมูลปรากฏตามภาคผนวก ก.

4.2 ข้อมูลการการอพยพย้ายถิ่น และการประเมินสถานการณ์ ดำเนินการ 2 วิธีการคือ

4.2.1 ทำการสัมภาษณ์ ใช้แบบสำรวจข้อมูลการอพยพย้ายถิ่นของประชาชน และการประเมินสถานการณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางแก้ไข สัมภาษณ์และสอบถามกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวม 160 คน จาก 9 อำเภอ รวม 160 หมู่บ้าน ใน 27 ตำบล รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามพื้นที่อำเภอ

ผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอำเภอ	จำนวน(คน)	จำนวนหมู่บ้าน
เมืองนราธิวาส	29	29
ระแงะ	22	22
ตากใบ	19	19
เมืองปัตตานี	20	20
ยะหริ่ง	10	10
หนองจิก	21	21
เมืองยะลา	11	11
รามัน	15	15
ยะหา	13	13
รวม	160	160

4.2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของอำเภอตัวอย่างที่ทำการศึกษ เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนและประเมินสถานการณ์ในพื้นที่ และผลกระทบจากการย้ายถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูล และความคิดเห็นต่อประเด็นที่ทำการศึกษา โดยใช้สื่อภาษาทั้งภาษาไทย และภาษามลายูถิ่น เพื่อให้การสนทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสามารถทำได้อย่างกว้างขวาง และหวังให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ทั้งพุทธและมุสลิม รวมทั้งเป็นการประเมินแนวคิดและความสัมพันธ์ของผู้นำท้องถิ่นในสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ตำบล หมู่บ้านที่ทำการศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลสถานการณ์ในพื้นที่ ทำการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลกับพื้นที่ และช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ข้อมูลการอพยพย้ายถิ่น ข้อมูลการประเมินสถานการณ์ในพื้นที่ ที่ได้ จากการสัมภาษณ์และสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window และนำเสนอ บรรยายตัวแปรต่างๆด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์โดยให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงของข้อมูล ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบาย และหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดผลกระทบต่อชุมชน การอพยพย้ายถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน เป็นต้น